

353

Besluit van 3 juli 1990 tot wijziging van het Besluit beleggingsinstellingen

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Financiën van 22 maart 1990, nr. WDB90/89, Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken, Directie Wetgeving Directe Belastingen;

Gelet op artikel 28, eerste lid en tweede lid, onderdeel b, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Stb. 469);

De Raad van State gehoord (advies van 28 juni 1990, nr. W06.90.0116);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Financiën van 29 juni 1990, nr. WDB90/116, Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken, Directie Wetgeving Directe Belastingen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

In het Besluit beleggingsinstellingen (Stb. 1970, 190)¹ worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A.1. In **artikel 2**, eerste lid, wordt «letter» vervangen door: onderdeel.

A.2. In het tweede lid, wordt onderdeel c vervangen door:

c. de belasting die buiten Nederland in enige vorm naar de winst wordt geheven over voordelen uit niet in Nederland gelegen onroerende goederen, indien voor de beleggingsinstelling te dier zake een regeling ter voorkoming van dubbele belasting van toepassing is;

A.3. Na onderdeel c wordt toegevoegd:

d. de kosten en lasten voor zover deze op grond van artikel 8 van de wet in verbinding met artikel 8a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (Stb. 519) niet aftrekbaar zijn.

A.4. In het derde lid, wordt «letters a, b en c» vervangen door: onderdelen a, b, c en d.

A.5. In het vierde lid wordt «zes» vervangen door: acht.

B. **Artikel 3** wordt vervangen door:

Artikel 3. In afwijking in zoverre van artikel 8 van de wet is ten aanzien van een beleggingsinstelling artikel 25a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 van overeenkomstige toepassing en is artikel 44b van laatstgenoemde wet mede van toepassing in gevallen waarin aan haar door anderen dan beleggingsinstellingen uitreiking van aandelen of bewijzen van deelgerechtigdheid plaatsvindt.

C.1. In **artikel 4**, tweede en derde lid, wordt «onroerend goed» vervangen door: overige beleggingen.

C.2. In het vierde lid vervalt: met uitzondering van de af te rekenen reserve als is bedoeld in artikel V van de Wet van 4 oktober 1972 (Stb. 537) tot afschaffing van de nieuwe onbelaste reserve.

C.3. In het vierde lid wordt «het bezit aan effecten en onroerend goed» vervangen door: de beleggingen.

C.4. In het vijfde lid wordt «effecten of het onroerend goed» vervangen door: beleggingen.

C.5. Het zesde lid wordt vervangen door:

6. Ingeval vergoedingen wegens verlies of beschadiging van effecten of overige beleggingen, de boekwaarde van die effecten of die overige beleggingen dan wel van het beschadigde gedeelte overtreffen, wordt het verschil gelijkgesteld met koerswinst op effecten, onderscheidenlijk winst ter zake van vervreemding van overige beleggingen.

D.1. In **artikel 6**, eerste lid, wordt «letter b» telkens vervangen door: onderdeel b.

Voorts wordt «buiten het Rijk» vervangen door: buiten Nederland.

Vervolgens wordt «binnen het Rijk» telkens vervangen door: in Nederland.

Ten slotte wordt «opbrengst van effecten» vervangen door: opbrengst van effecten en schuldvorderingen.

D.2. In het tweede lid, wordt «binnen het Rijk» telkens vervangen door: in Nederland.

D.3. In het derde lid, wordt «opbrengst van effecten» vervangen door: opbrengst van effecten en schuldvorderingen.

E. In **artikel 7**, eerste lid, wordt de tweede volzin vervangen door: Het in de vorige volzin laatstgenoemde bedrag wordt in het jaar waarin de in artikel 8, eerste lid, bedoelde beschikking onherroepelijk is komen vast te staan, uit de herbeleggingsreserve onderscheidenlijk de afrondingsreserve aan de winst van de beleggingsinstelling toegevoegd.

F. In **artikel 10**, derde lid, wordt «letter b» vervangen door: onderdeel b.

G. **Artikel 11** vervalt.

ARTIKEL II

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum

¹ Laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 26 oktober 1978, Stb. 551.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Financiën.

Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 augustus 1990, nr. 156.

van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst en werkt terug tot en met het tijdstip waarop de Wet van 21 juni 1990 (Stb. 331) tot wijziging van de vennootschapsbelasting met betrekking tot het regime voor beleggingsinstellingen in werking treedt met dien verstande dat **artikel I**, onderdeel **A.3**. terugwerkt tot en met 1 juli 1989.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 3 juli 1990

Beatrix

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort

Uitgegeven de *tiende* juli 1990.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

NOTA VAN TOELICHTING

Inleiding

Dit besluit hangt samen met en vloeit deels voort uit de Wet van 21 juni 1990 tot wijziging van de vennootschapsbelasting met betrekking tot het regime voor beleggingsinstellingen. Een deel van de bij dit besluit tot stand gebrachte wijzigingen van het Besluit beleggingsinstellingen is reeds aangekondigd in de memorie van toelichting bij het wetsontwerp dat heeft geleid tot de genoemde wet. Deze betreffen de in artikel I, onderdeel C.1., C.3. en C.4. opgenomen uitbreiding van de mogelijkheden om vermogenswinsten op te nemen in de herbeleggingsreserve en de in onderdeel D.3. opgenomen aanpassing van artikel 6 van het Besluit beleggingsinstellingen in verband met uitbreiding van de tegemoetkoming voor buitenlandse bronheffingen tot bronheffingen op rente (andere dan obligatierente). De voorgestelde wijzigingen bij de onderdelen A.1., A.4., D.1., D.2. en F., zijn van redactionele aard en vloeien voort uit de aanwijzingen voor de wetgevingstechniek. In de onderdelen A.2., A.3., A.5., B., C.2., C.5., E. en G. zijn enige andere niet uit de genoemde wet voortvloeiende wijzigingen aangebracht. Slechts deze laatste onderdelen worden toegelicht. Opgemerkt zij nog dat in dit besluit, ten opzichte van het concept wijzigingsbesluit dat als bijlage is gevoegd bij de memorie van toelichting op het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de vorengenoemde wet (TK, 1987-1988, 20 701, nr. 3), enkele redactionele wijzigingen zijn aangebracht.

Artikel I, onderdeel A, onderdeel C.2. en onderdeel G

De in onderdeel A vervatte wijzigingen van artikel 2 van het Besluit beleggingsinstellingen zien op een drietal onderwerpen.

De wijzigingen bij de onderdelen A.2. en A.3. hebben betrekking op het tweede lid, waar de berekening van de uitdelingsverplichting is geregeld. In artikel 2, tweede lid, onderdelen a tot en met c zijn enkele posten opgesomd die in mindering worden gebracht op de belastbare winst ter berekening van de uitdelingsverplichting. Deze posten betreffen kosten die zonder nadere voorziening niet op de winst in aftrek mogen worden gebracht. Deze kosten zijn echter wel gemaakt en kunnen dus niet meer worden uitgedeeld.

De bepaling van artikel 2, tweede lid, onderdeel c, zoals dat luidde voor dit wijzigingsbesluit betrof de verschuldigde belasting over de afgerekende NOR (nieuwe onbelaste reserve). Ook artikel 4, vierde lid, en artikel 11, zoals die luiden voor dit wijzigingsbesluit, hadden betrekking op de NOR. Deze bepalingen zijn in het leven geroepen naar aanleiding van de Wet van 4 oktober 1972, (Stb. 537) waarbij de NOR werd afgeschaft en waarbij een overgangsregeling is getroffen voor beleggingsinstellingen op grond waarvan deze lichamen de NOR aan de herbeleggingsreserve mochten toevoegen dan wel eventueel over verschillende jaren gespreid, mochten afbreken tegen betaling van een gematigd percentage vennootschapsbelasting. Eén en ander diende uiterlijk in 1980 zijn beslag te hebben gekregen. De vorenbedoelde bepalingen hadden dus hun belang verloren en zijn vervallen (zie ook de onderdelen C.2. en G).

In de plaats van artikel 2, tweede lid, onderdeel c, is een bepaling gekomen die ziet op het geval dat een beleggingsinstelling inkomsten geniet uit in het buitenland gelegen onroerend goed. Op grond van artikel 2, tweede lid, van het Besluit beleggingsinstellingen juncto artikel 10, onderdeel d, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 dient een beleggingsinstelling die inkomsten geniet uit buiten Nederland gelegen onroerend goed en ter zake daarvan in het situsland is onder-

worpen aan een belasting naar de winst en eveneens ter zake een regeling ter voorkoming van dubbele belasting van toepassing is, tot de winst te rekenen het bruto bedrag van de inkomsten. Tot de door te stoten winst zouden zonder nadere regelgeving behoren de inkomsten uit het onroerend goed vóór belastingheffing terwijl feitelijk minder is ontvangen. Er zou derhalve meer moeten worden uitgekeerd aan de aandeelhouders dan door de beleggingsinstelling feitelijk is ontvangen. In onderdeel A.2. is dan ook een regeling opgenomen op grond waarvan beleggingsinstellingen wordt toegestaan bij de berekening van de voor uitdeling beschikbare winst op de belastbare winst in mindering te brengen de belasting die in het buitenland in enige vorm naar de winst wordt geheven over voordelen uit in het buitenland gelegen onroerend goed, mits voor de beleggingsinstelling te dier zake een regeling ter voorkoming van dubbele belasting van toepassing is.

Onderdeel A.3. ziet op de Wet van 27 april 1989 (Stb. 124), houdende wijziging van de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting (beperking van de aftrekbaarheid van gemengde kosten in de winst-sfeer). Bij deze wet is voor bepaalde kosten de aftrekbaarheid van de winst beperkt. Ook voor deze kosten geldt dat zij zonder nadere voorziening onder de uitdelingsverplichting zouden vallen. Bij onderdeel A.3. is bepaald dat deze kosten voor zover deze niet voor aftrek in aanmerking komen, bij de berekening van de voor uitdeling beschikbare winst in mindering worden gebracht op de belastbare winst, zodat ook de uitdelingsverplichting van de beleggingsinstelling met de bedoelde kosten wordt verminderd.

De wijziging bij onderdeel A.5. van artikel 2 van het Besluit beleggingsinstellingen houdt verband met de sedert 1 januari 1980 definitief geworden verlenging van de termijn voor de voorwaartse verliescompensatie van 6 jaar tot 8 jaar. De in artikel 2, vierde lid, van het Besluit beleggingsinstellingen genoemde termijn van 6 jaar is afgeleid van de termijn voor de voorwaartse verliescompensatie. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt deze termijn te vervangen door 8 jaar.

Artikel I, onderdeel B en onderdeel C.5.

Artikel 3, eerste lid, van het Besluit beleggingsinstellingen zoals dat luidde voor dit wijzigingsbesluit, sloot beleggingsinstellingen voor de bij vervreemding van onroerend goed behaalde winst uit van het vormen van een vervangingsreserve op de voet van artikel 14 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. Dergelijke winsten konden tot nu toe in de herbeleggingsreserve worden opgenomen. Voor de gevallen van het tenietgaan of beschadiging van onroerende goederen werd de mogelijkheid tot het vormen van een vervangingsreserve onverlet gelaten. Ditzelfde gold voor verlies, beschadiging en vervreemding van andere bedrijfsmiddelen dan onroerend goed (auto's, computers e.d.). In geval van verplichte toevoeging aan de winst stelde artikel 4, zesde lid, het deel van de vervangingsreserve dat aan de winst moet worden toegevoegd gelijk met vervreemdingswinst van onroerend goed, zodat toevoeging aan de herbeleggingsreserve mogelijk werd.

In artikel 4, tweede lid, van het Besluit beleggingsinstellingen wordt, ingevolge onderdeel C.1., voortaan niet meer gesproken over «onroerend goed» maar over «overige beleggingen». Dat heeft tot gevolg dat vervreemdingswinst ter zake van onroerend goed dat als een bedrijfsmiddel moet worden aangemerkt niet meer aan de herbeleggingsreserve kan worden toegevoegd. Een bedrijfsmiddel is immers niet een belegging (vgl. o.m. de nota naar aanleiding van het eindverslag bij het wetsontwerp ter zake van de vereenvoudiging van het WIR-regime en bestrijding oneigenlijk gebruik, Kamerstukken II, 18 203, nr. 10, blz. 18).

In verband hiermee is artikel 3, eerste lid, vervallen: voortaan mag ook de vervreemdingswinst van het bedrijfsmiddel onroerend goed aan de vervangingsreserve worden toegevoegd, indien aan de vereisten voor die reserve wordt voldaan.

Ook de bepaling van artikel 4, zesde lid, zoals dat luidde voor dit wijzigingsbesluit is vervallen. Er is geen goede reden om indien het vervangingsvoornemen verdwijnt of de desbetreffende termijn wordt overschreden, toevoeging aan de herbeleggingsreserve mogelijk te maken.

Wel is een voorziening getroffen voor vergoedingen wegens verlies of beschadiging van beleggingen. Overtreft de vergoeding de boekwaarde van de verloren gegane of beschadigde effecten dan wel overige beleggingen dan wordt het verschil respectievelijk als koerswinst op effecten of als winst ter zake van vervreemding van overige beleggingen aangemerkt zodat dit aan de herbeleggingsreserve mag worden toegevoegd. Deze bepaling is opgenomen in artikel 4, zesde lid.

Kort samengevat luidt de regeling nu als volgt. Bij verlies, beschadiging of vervreemding van bedrijfsmiddelen kan een beleggingsinstelling mits aan de voorwaarden van artikel 14 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 is voldaan een vervangingsreserve vormen. Winst ten gevolge van vervreemding van beleggingen alsmede ten gevolge van vergoedingen wegens verlies of beschadiging van beleggingen komt in aanmerking voor toevoeging aan de herbeleggingsreserve.

De bij onderdeel B voorgestelde wijziging beoogt, naast het laten vervallen van artikel 3, eerste lid, het regime voor beleggingsinstellingen in overeenstemming te brengen met de Wet van 28 december 1989 (Stb. 599) tot wijziging van de inkomstenbelasting en de vermogensbelasting (belastingheffing ter zake van tijdelijke genotsrechten). Bij deze wet wordt in de heffing van de inkomstenbelasting betrokken de waarde-aangroei van tijdelijke blote eigendom van schuldvorderingen naar volle eigendom en van de waarde van de mantel van een obligatie naar de nominale waarde van de obligatie door jaarlijks een forfaitair bepaald voordeel tot de inkomsten uit vermogen te rekenen. De regeling is alleen van toepassing indien het tijdelijke genotsrechten betreft (derhalve niet indien het genotsrecht levenslang duurt). Het forfait is vastgesteld op 4,8% van de waarde in het economische verkeer van het vermogensbestanddeel, zonder rekening te houden met het daarop gevestigde genotsrecht. Met dit percentage is aangesloten bij het gemiddelde feitelijke rendement op dergelijke beleggingen die in de praktijk thans het meest voorkomen, te weten tijdelijke blote eigendommen van schuldvorderingen en mantels van obligaties. Dit percentage kan, met stappen van 0,6, bij ministeriële regeling worden verlaagd of verhoogd, afhankelijk van de ontwikkeling van het feitelijk met de onderhavige contracten te behalen rendement. Het percentage kan variëren van 2,4 tot 9,6. De genoemde wet van 28 december 1989 is in werking getreden op 1 januari 1990 met dien verstande dat bepaalde contracten van voor 19 december 1987 worden geëerbiedigd.

Voor het regime voor beleggingsinstellingen heb ik mij op het standpunt gesteld dat noch het beleggen in, al dan niet tijdelijk, vruchtgebruik van effecten noch het beleggen in blote eigendom van effecten kan worden aangemerkt als het beleggen in effecten in de zin van artikel 28, tweede lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Een beleggingsinstelling kon derhalve voor dergelijke beleggingen alleen aanwenden, de uit de omschrijving van de wet, zoals die luidde voor de wijziging van het regime voor beleggingsinstellingen voortvloeiende marge voor overige beleggingen ter grootte van maximaal 10% van haar vermogen (zie Infobulletin 87/562 en Vakstudie Nieuws van 10 oktober 1987, onderdeel 19). Dit betekent dat een beleggingsinstelling vóór de in

de vorige volzin bedoelde wijziging van het regime naast beleggingen in effecten, onroerende goederen en hypothecaire schuldvorderingen ten hoogste 10% van haar vermogen voor beleggingen in al dan niet tijdelijk vruchtgebruik dan wel blote eigendom kon aanwenden. De hierop behaalde winsten konden niet aan de herbeleggingsreserve worden toegevoegd. Toevoeging aan de herbeleggingsreserve was namelijk niet toegestaan voor het saldo van winsten en verliezen op overige beleggingen maar alleen voor het saldo van koerswinsten en verliezen op effecten en het saldo van winsten en verliezen ter zake van vervreemding van onroerend goed. De winsten behaald op beleggingen in al dan niet tijdelijk vruchtgebruik dan wel blote eigendom vielen dan ook onder de doorstootverplichting en moesten aan de aandeelhouders worden uitgekeerd.

In het arrest van de Hoge Raad van 5 september 1979, BNB 1980/230, is ten aanzien van de blote eigendom van gebouwen die tot het ondernemingsvermogen behoren, bepaald dat goed koopmansgebruik vereist dat de winst die ontstaat als gevolg van de jaarlijkse vermindering van de last van het vruchtgebruik in aanmerking wordt genomen in het jaar waarin zij is ontstaan. Eenzelfde standpunt neem ik in ten aanzien van de blote eigendom van andere vermogensbestanddelen. Dit betekent dat de belastbare winst van een beleggingsinstelling jaarlijks moet worden verhoogd met de afname van de last van de tijdelijke genotsrechten zodat deze winst onder de jaarlijkse doorstootverplichting valt. Het laatstvermelde standpunt is echter in de jurisprudentie nog niet aan de orde geweest, zodat daarvan nog geen bevestiging is verkregen.

Om iedere twijfel op dit punt uit te sluiten en mede gelet op het aan de wijziging van het regime ten grondslag liggende uitgangspunt dat natuurlijke personen die voor hun beleggingen gebruik maken van een beleggingsinstelling zoveel mogelijk gelijk worden behandeld als natuurlijke personen die rechtstreeks beleggen wordt thans voorgeschreven dat de maatregel voor de inkomstenbelasting van overeenkomstige toepassing is bij de winstbepaling van beleggingsinstellingen. Dit betekent dat de boekwaarde van dergelijke beleggingen – en daarmee de belastbare winst van de beleggingsinstelling – jaarlijks moet worden verhoogd met het in de Wet op de inkomstenbelasting 1964 geregelde forfaitaire rendement. Het gevolg hiervan is dat de voor uitdeling beschikbare winst – en daarmee het bedrag van de doorstootverplichting – dienovereenkomstig toeneemt en, afgezien van eventuele uitdelingstekorten, jaarlijks aan de aandeelhouders dient te worden uitgekeerd. Maakt een beleggingsinstelling bij vervreemding of aflossing van het vermogensbestanddeel een boekwinst of boekverlies, dan komen deze voortaan in aanmerking voor toevoeging dan wel onttrekking aan de herbeleggingsreserve.

Voor de inwerkingtreding van deze bepaling is aangesloten bij de algemene bepaling welke de inwerkingtreding van dit besluit regelt. In tegenstelling tot de maatregel in de inkomstenbelasting is afgezien van eerbiediging van reeds gesloten contracten. Zoals hiervoor is uiteengezet, mag de winst op deze contracten thans niet aan de herbeleggingsreserve worden toegevoegd doch moet op grond van de hiervoor genoemde jurisprudentie de behaalde winst jaarlijks in aanmerking worden genomen en op grond van de doorstootverplichting aan de aandeelhouders worden uitgekeerd. De thans opgenomen bepaling heeft dezelfde strekking zodat eerbiediging van reeds bestaande contracten er alleen toe zou leiden dat het forfait niet van toepassing zou zijn. Dit lijkt mij onvoldoende reden voor eerbiediging van bestaande contracten. Daarnaast kan worden aangenomen dat beleggingsinstellingen niet of slechts op zeer beperkte schaal dergelijke contracten hebben afgesloten nu voor hen niet de voordelen gelden die de particuliere belegger in deze contracten thans wel heeft.

Artikel I, onderdeel E

De wijziging van artikel 7 is ingegeven door de situatie waarin een beleggingsinstelling ten onrechte een deel van de jaarwinst wenst toe te voegen aan de herbeleggingsreserve. De inspecteur kan dan een correctie plegen die inhoudt dat hij de jaarwinst van de beleggingsinstelling verhoogt. Op grond van artikel 7, eerste lid, van het Besluit beleggingsinstellingen dient dit bedrag vervolgens aan de herbeleggingsreserve dan wel aan de afrondingsreserve te worden toegevoegd, hetgeen de inspecteur juist trachtte te voorkomen. Uit de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 7 kan worden afgeleid dat deze regeling niet van toepassing is in geval van een opzettelijk onjuiste aangifte. Dit zou dan moeten leiden tot statusverlies. Uit de bepaling zelf blijkt overigens niet dat deze toepassing mist op niet te goeder trouw ingediende aangiften.

Het is duidelijk dat het constateren van het feit dat er sprake is van een opzettelijk onjuiste aangifte geen eenvoudige aangelegenheid is. Onderdeel E voorziet dan ook in een andere regeling. Op grond van de in onderdeel E opgenomen wijziging dient het na correctie door de inspecteur aan de herbeleggingsreserve dan wel de afrondingsreserve toegevoegde bedrag in het jaar waarin de beschikking van de inspecteur waarbij hij de correctie aanbracht onherroepelijk is geworden, aan de winst te worden toegevoegd. In het daaropvolgende jaar moet deze toevoeging dan op grond van de doorstootverplichting worden uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Inwerkingtreding

Omdat dit besluit samenhangt met en deels voortvloeit uit de eerder genoemde wet tot wijziging van de vennootschapsbelasting met betrekking tot het regime voor beleggingsinstellingen werkt dit besluit terug tot en met de datum van inwerkingtreding van die wet. Een uitzondering is gemaakt voor Artikel I, onderdeel A.3. dat terugwerkt tot 1 juli 1989. Hiervoor is gekozen nu dit onderdeel, zoals hiervoor is uiteengezet, betrekking heeft op de beperking van de aftrekbaarheid van gemengde kosten in de winstfeer en de regeling waarbij deze beperking tot stand is gebracht op 1 juli 1989 in werking is getreden.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort